

HOTĂRÂREA CURȚII
din 22 iunie 1989^{*}

Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediol)

împotriva

Comisia Comunităților Europene

„Practici comerciale ilicite – Regulamentul nr. 2641/84”

În cauza 70/87,

Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediol), cu sediul la Bruxelles, reprezentată de D. Ehle, U. C. Feldmann, V. Schiller, P. C. Reszel, B. Hein, avocați în cadrul baroului Köln, cu domiciliul ales la Luxembourg, la biroul E. Arendt et G. Harles, avocați, 4, avenue Marie-Thérèse,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de Peter Gilsdorf, consilier juridic, asistat de H. J. Rabe și M. Schütte, de la Sozietät Schön und Pflüger din Hamburg și Bruxelles, cu domiciliul ales la Luxembourg, la biroul lui Georgios Kremlis, membru al serviciului său juridic, Centre Wagner,

pârât,

având ca obiect o acțiune de anulare a Deciziei Comisiei nr. 2506 din 22 decembrie 1986 (nepublicată) privind respingerea unei cereri de deschidere a procedurii de examinare a practicilor comerciale ilicite ale Argentinei în ceea ce privește exportul de șrot de soia în Comunitate, pe baza articolului 3 alineatul (5) din Regulamentul (CEE) nr. 2641/84 al Consiliului din 17 septembrie 1984 privind consolidarea politicii comerciale comune, în special în domeniul protecției împotriva practicilor comerciale ilicite (JO L 252, p. 1),

CURTEA

constituită din: O. Due, președinte, T. Koopmans, R. Joliet, T. F. O'Higgins și F. Grévisse, președinți de cameră, G. F. Mancini, C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias și M. Diez de Velasco, judecători,

^{*} Limba de procedură: germana.

avocat general: W. Van Gerven
grefier: D. Louterman, administrator principal

având în vedere raportul pentru ședință și în urma procedurii orale din 23 noiembrie 1988,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 7 martie 1989,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin cererea depusă la grefa Curții în data de 6 martie 1987, Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (denumită în continuare „Fediol”) a introdus, în temeiul articolului 173 alineatul (2) din Tratatul CEE, o acțiune în anularea Deciziei Comisiei nr. 2506 din 22 decembrie 1986 (nepublicată), notificată reclamantei la data de 7 ianuarie 1987. Prin această decizie, Comisia a respins plângerea reclamantei care solicita Comisiei deschiderea unei proceduri de examinare a unor practici comerciale ale Argentinei în ceea ce privește exportul de șrot de soia în Comunitate, pe baza articolului 3 alineatul (5) din Regulamentul (CEE) nr. 2641/84 al Consiliului din 17 septembrie 1984 privind consolidarea politicii comerciale comune, în special în domeniul protecției împotriva practicilor comerciale ilicite (JO L 252, p. 1).
- 2 Regulamentul nr. 2641/84, descris ca „un nou instrument de politică comercială”, permite Comunității să răspundă practicilor comerciale ilicite ale țărilor terțe, altele decât dumping-ul și subvențiile. În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din acest regulament, „este considerată practică comercială ilicită [...] orice practică imputabilă unei țări terțe, practică ce este incompatibilă, în materie de comerț internațional, cu dreptul internațional ori cu normele general admise”.
- 3 Regulamentul nr. 2641/84 stabilește procedura care trebuie urmată pentru a face față unor astfel de practici comerciale. Această procedură se declanșează printr-o plângere depusă în numele producătorilor comunitari (articolul 3) sau la cererea unui stat membru (articolul 4) și cuprinde două faze.
- 4 În prima fază, Comisia examinează: (a) dacă plângerea sau cererea conține suficiente mijloace de probă privind existența practicilor comerciale incriminate; (b) dacă aceste practici sunt ilicite; (c) dacă plângerea sau cererea conține suficiente mijloace de probă cu privire la prejudiciu sau la un posibil prejudiciu care rezultă din acestea pentru o producție a Comunității; (d) dacă este necesar ca, în interesul Comunității, să se deschidă o procedură de examinare. În cazul unui răspuns afirmativ la aceste întrebări, Comisia inițiază o astfel de procedură și colectează toate informațiile necesare pentru examinare.

- 5 În cea de-a doua fază, atunci când, la sfârșitul procedurii de examinare, existența atât a unei practici comerciale ilicite, cât și a unui prejudiciu rezultat din aceasta este demonstrată, Comisia decide dacă o acțiune este necesară în interesul Comunității. În cazul afirmativ, Comisia propune Consiliului să adopte măsurile de politică comercială corespunzătoare, după implementarea, după caz, a procedurilor internaționale formale de consultare sau de soluționare a litigiilor.
- 6 În actul atacat este expus faptul că plângerea depusă de Fediol făcea referire la două practici din partea Argentinei pe care reclamanta le califică drept „practici comerciale ilicite”, adică:
- un regim de taxe diferențiate la exportul produselor din soia (boabe, ulei și șrot), în baza căruia pentru exportul de boabe de soia – materie primă pentru fabricarea uleiului de soia și a șrotului de soia – s-ar impune taxe mai mari decât pentru exportul de ulei și de șrot de soia. Aceste taxe ar fi, pe de altă parte, calculate pe baza unor prețuri de referință artificiale, stabilite de autoritățile argentinieni independente de prețurile pieței mondiale;
 - restricții cantitative la exportul de boabe de soia, în special prin obligația de înregistrare și suspendarea sporadică a exporturilor prin acte administrative.
- 7 Conform Fediol, practicile menționate au cauzat un prejudiciu grav industriei europene a uleiului, deoarece acestea aveau ca efect:
- descurajarea exportului de boabe de soia și creșterea ofertei acestor produse pe piața argentiniană și scăderea prețului de vânzare la industria argentiniană a uleiului;
 - de a garanta, în consecință, acestei industrii marje de triturare importante la prelucrarea boabelor în ulei și în șrot de soia, deoarece aceasta ar putea achiziționa materia primă – boabele de soia – la un preț mai scăzut decât cel de pe piața mondială. Acest avantaj i-ar fi permis nu numai să compenseze taxa scăzută percepută la exportul de ulei și de șrot, dar și să vândă aceste produse la prețuri mult mai scăzute față de valoarea lor normală și față de prețurile solicitate în mod normal de industria europeană a uleiului.
- 8 În plângerea sa, Fediol a susținut această afirmație arătând că practicile menționate sunt contrare articolelor III, XI și XXIII din Acordul General pentru Tarife și Comerț (denumit în continuare „GATT”), fie izolat fie împreună. În observațiile sale depuse în fața Comisiei în data de 9 mai 1986, Fediol a susținut că aceste practici sunt în egală măsură contrare articolelor XX și XXXVI din GATT.
- 9 Prin actul atacat, Comisia a respins plângerea: (a) cu privire la practicarea taxelor diferențiate, fără a contesta existența acestora, pe motivul că aceasta nu ar fi contrară niciuneia dintre normele de drept internațional pe care Fediol le-a invocat în plângerea sa și (b) cu privire la existența restricțiilor cantitative la exportul de boabe de soia, pe motivul că plângerea nu a fost susținută în această privință de niciun mijloc de probă.

- 10 În cadrul procedurii în fața Curții, reclamanta nu a înaintat niciun motiv pentru a contesta afirmația Comisiei în legătură cu absența probelor cu privire la existența restricțiilor cantitative la exportul de boabe de soia. În concluzie, pe fond contestația de fond se referă doar la calificarea prin actul atacat a practicii taxelor diferențiate și conform căreia această practică nu ar fi contrară dispozițiilor GATT invocat de către Fediol.
- 11 În acțiunea sa, Fediol susține că practica taxelor diferențiate contravine articolelor III, XI și XXIII din GATT; aceasta ar fi contrară, în egală măsură, articolului XX din GATT pe care Fediol l-a invocat în observațiile pe care le-a înaintat Comisiei la 9 mai 1986, însă pe care Comisia nu le-a examinat în actul atacat.
- 12 Pentru o expunere mai amplă a faptelor, a derulării procedurii, precum și a motivelor și argumentelor părților, se face trimitere la raportul ședinței. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în continuare decât în măsura necesară pentru raționamentul Curții.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii

- 13 Comisia estimează că acțiunea este inadmisibilă, deoarece niciunul dintre motivele prezentate nu este admisibil. Conform Comisiei, singurele motive care ar putea fi invocate în cadrul protecției juridice acordate reclamantei prin Regulamentul nr. 2641/84 sunt cele întemeiate pe nerespectarea garanțiilor procedurale, pe încălcarea evidentă a dispozițiilor dreptului comunitar sau pe abuz grav de putere din partea Comisiei având ca efect negarea garanțiilor procedurale acordate prin acest regulament.
- 14 Conform Comisiei, reclamantei nu i se poate admite să înainteze motive îndreptate împotriva conținutului deciziilor Comisiei, deoarece competența sa pentru a defini interesul Comunității, în cele două faze prezentate anterior, nu presupune doar exercitarea unei mari puteri discreționare, ci și luarea în considerare a considerațiilor politice care scapă controlului jurisdicțional. Prin urmare, reclamanta nu ar putea în niciun caz să atace un act de închidere a procedurii, înaintând motive întemeiate pe interesul Comunității. În consecință, acesta nu ar putea să conteste nici celelalte aprecieri făcute de Comisie în cursul procedurii.
- 15 Este necesar să se precizeze, în această privință, că actul atacat nu conține nicio apreciere asupra interesului Comunității în ceea ce privește deschiderea unei proceduri de examinare și nici asupra prejudiciului sau a unui eventual prejudiciu pentru industria comunitară respectivă rezultat din practica în cauză. Actul atacat se limitează, în fapt, la calificarea practicilor taxelor diferențiate ca nefiind contrare dispozițiilor GATT.
- 16 Această calificare intervenind înainte și independent de aprecierea interesului Comunității, trebuie să fie examinată separat. Nu este relevant pentru cauza de față

problema dacă aprecierea Comisiei în ceea ce privește interesul comunitar face parte sau nu din sfera de aplicare a controlului jurisdicțional.

- 17 Acest motiv de inadmisibilitate trebuie, prin urmare, să fie respins.
- 18 Comisia susține în continuare că dacă decizia sa vizează interpretarea dispozițiilor GATT, astfel cum este cazul în speță, reclamanta nu poate înainta motive care contestă această interpretare, deoarece interpretarea pe care Comisia o dă noțiunii de „practică comercială ilicită” și normelor de drept internațional, în special cele ale GATT, în cadrul Regulamentului nr. 2641/84, nu este supusă controlului Curții decât în măsura în care nerespectarea sau aplicarea greșită a acestor norme ar constitui o încălcare a dispozițiilor de drept comunitar care conferă direct și individual drepturi persoanelor particulare; însă normele GATT nu sunt suficient de precise pentru a da naștere acestor drepturi în beneficiul persoanele particulare.
- 19 Este necesar să se reamintească în această privință că, în repetate rânduri, Curtea a considerat că anumite dispoziții ale GATT nu erau de natură să dea naștere, pentru justițiabilii din Comunitate, dreptului de a se prevala de acestea în justiție (Hotărârea din 12 decembrie 1972, *International Fruit Co.*, C-21–24/72, Cul. p. 1219, Hotărârea din 24 octombrie 1973, *Schlüter*, C-9/73, Cul. p. 1135; Hotărârea din 16 martie 1983, *SIOT*, C-266/81, Cul. p. 731; Hotărârea din 16 martie 1983, *SPI și SAMI*, C-267–269/81, Cul. p. 801). Cu toate acestea, nu se poate deduce din aceste hotărâri că justițiabilii nu pot invoca în fața Curții dispozițiile GATT pentru a verifica dacă un comportament contestat într-o plângere depusă în temeiul articolului 3 din Regulamentul nr. 2641/84 constituie o practică comercială ilicită în sensul acestui regulament. În fapt, dispozițiile din acordul general fac parte din normele de drept internațional la care face trimitere articolul 2 alineatul (1) din același regulament, interpretare confirmată prin combinarea celui de-al doilea și celui de-al patrulea considerent din acest regulament.
- 20 Este necesar, în egală măsură, de remarcat că, astfel cum a constatat Curtea în hotărârile din 12 decembrie 1972, *International Fruit Co.*, din 24 octombrie 1973, *Schlüter* și din 16 martie 1983, *SPI și SAMI*, menționate anterior, GATT este caracterizat printr-o mare flexibilitate a dispozițiilor, în special cele care privesc posibilitățile de derogare, măsurile care pot fi luate în cazul unor dificultăți excepționale și soluționarea litigiilor între părțile contractante. Această apreciere nu împiedică, totuși, Curtea să interpreteze și să aplice normele GATT cu privire la un caz dat cu scopul de a examina dacă anumite practici comerciale trebuie considerate ca incompatibile cu aceste norme. Dispozițiile GATT au un conținut propriu care este necesar să fie precizat de fiecare dată, pe cale de interpretare, în vederea aplicării.
- 21 În cele din urmă, faptul că GATT prevede, la articolul XXIII, o procedură specială pentru soluționarea litigiilor între părțile contractante nu este de natură să excludă interpretarea ei de către Curte. Astfel așa cum s-a declarat în hotărârea Curții din 26 octombrie 1982 (*Kupferberg*, C-104/81, Cul. p. 3641), în ceea ce privește

comitetele mixte instituite prin acordurile de liber-schimb și însărcinate cu gestionarea și buna executare a acestor acorduri, doar faptul că părțile contractante au creat un cadru instituțional particular pentru consultații și negocieri între ele legate de executarea acordului nu este suficient pentru a exclude orice aplicare jurisdicțională a acestui acord.

- 22 În consecință, deoarece Regulamentul nr. 2641/84 acordă operatorilor interesați dreptul de a invoca dispozițiile GATT în plângerea pe care o înaintează Comisiei, pentru a stabili caracterul ilicit al practicilor comerciale de care se consideră lezați, acești operatori au dreptul să sesizeze Curtea pentru a supune controlului de legalitate decizia Comisiei care aplică aceste dispoziții.
- 23 Având în vedere cele menționate, excepția de inadmisibilitate ridicată de Comisie este respinsă.

Cu privire la fond

- 24 În ceea ce privește fondul, reclamanta înaintează motive bazate pe incompatibilitatea practicilor comerciale în litigiu cu anumite dispoziții ale GATT.

Cu privire la articolul III din GATT

- 25 Reclamanta susține că practica taxelor diferențiate este contrară articolului III din GATT.
- 26 Articolul III alineatul (1) din GATT dispune că „părțile contractante recunosc că taxele și alte impozite interne, precum și legile, reglementările și dispozițiile cu privire la vânzarea, oferta, cumpărarea, transportului, distribuiri sau folosirii produselor pe piața internă și reglementările interne cantitative privind amestecul, prelucrarea sau folosirea anumitor produse în cantitățile sau proporțiile specificate, nu ar trebui să se aplice produselor importate sau naționale, în așa fel încât să se protejeze producția națională”.
- 27 Este necesar să se constate că această dispoziție privește doar taxele și alte impuneri, precum și reglementările cu privire la piața internă care au un efect de protecție. În consecință, taxele din Argentina contestate, percepute exclusiv pentru produsele de export, nu intră în sfera de aplicare a acestei dispoziții.
- 28 Reclamanta susține, cu toate acestea, că articolul III din GATT nu privește doar înlăturarea oricărei discriminări în detrimentul produselor importate printr-un sistem de impozite interne, ci și să se evite ca protecția produselor naționale printr-un sistem de taxe diferențiate la export, precum cel din prezenta cauză, să cauzeze prejudicii producției unei terțe țări în care sunt exportate aceste produse.
- 29 Acest argument nu poate fi acceptat. În fapt, articolul III din GATT urmărește evitarea oricărei discriminări a produselor importate în raport cu produsele

naționale în materie de impozitare și reglementare internă și, prin urmare, nu ar putea fi aplicat într-un caz ca cel din speță cu privire la un regim de taxe diferențiate la export instituite doar pentru anumite categorii de produse naționale.

- 30 În consecință, motivul reclamantei întemeiat pe încălcarea articolului III din GATT trebuie să fie respins.

Cu privire la articolul XI din GATT

- 31 În conformitate cu articolul XI alineatul (1) din GATT, „nicio parte contractantă nu va institui sau nu va menține la importul unui produs originar de pe teritoriul altei părți contractante, la exportul sau la vânzarea la export a unui produs destinat teritoriului unei alte părți contractante, prohibiții sau restricții altele decât taxe vamale, taxe sau alte impozite, aplicate prin intermediul cotelor, licențelor de import sau export sau prin orice alt procedeu”.

- 32 Conform reclamantei, anumite elemente din sistemul de taxe diferențiate, în special stabilirea prețurilor de referință artificiale ca bază de calcul a taxelor diferențiate pentru produsele din soia pentru export ar avea un caracter autonom în raport cu taxele care sunt excluse de la interdicția formulată la articolul XI din GATT și ar constitui măsuri cu efect echivalent cu o restricție cantitativă. Acestea ar fi, deci, contrare acestui articol care, făcând referire la „restricții [...] prin intermediul [...] altor măsuri”, ar pune accentul nu pe formă, ci pe efectele măsurilor în cauză.

- 33 Trebuie observat, în această privință, că, după cum rezultă din redactarea sa, articolul XI alineatul (1) din GATT exclude din sfera de aplicare restricțiile care rezultă, printre altele, din taxe sau alte impuneri, ceea ce nu este contestat de către reclamantă. În speță, cu toate acestea, măsurile incriminate sunt taxe de export care nu își pierd acest caracter, contrar celor susținute de reclamantă, deoarece acestea ar fi calculate într-o manieră artificială.

- 34 În consecință, acest motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la articolul XX din GATT

- 35 Articolul XX dispune că orice parte contractantă poate lua anumite măsuri care derogă din dispozițiile GATT cu condiția ca acestea să nu constituie fie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țările în care există aceleași condiții, fie o restricție deghizată asupra comerțului internațional. Printre aceste măsuri derogatorii permise figurează cele care implică:

„(i) restricții la exportul de materii prime produse pe teritoriul țării, necesare pentru a asigura unei industrii naționale de prelucrare cantitățile esențiale de materii prime menționate pe perioadele în care prețul intern al acestor materii prime este menținut sub prețul mondial în cadrul unui plan guvernamental de stabilizare, sub rezerva ca aceste restricții să nu aibă ca efect creșterea exporturilor sau consolidarea protecției acordate

acestei industrii naționale și să nu contravină dispozițiilor prezentului acord referitoare la nediscriminare”.

- 36 Conform reclamantei, din această dispoziție decurge o interdicție generală a măsurilor ce implică restricții la export care au ca efect protejarea industriei naționale în cauză, în cazul în care condițiile care permit o derogare nu sunt întrunite.
- 37 Este suficient de remarcat, în această privință, că articolul XX punctul (i) din GATT introduce o excepție cu privire la interdicțiile care decurg din alte dispoziții din GATT; acesta presupune, deci, existența unei interdicții prevăzute printr-o altă dispoziție, la care acesta introduce o excepție. În consecință, nu se poate deduce din acest articol o interdicție generală autonomă.
- 38 Este, deci, necesar să fie respins și acest mijloc.

Cu privire la articolul XXIII din GATT

- 39 Articolul XXIII alineatul (1) din GATT este redactat după cum urmează:

„În cazul în care o parte contractantă ar considera că un beneficiu rezultând pentru ea direct sau indirect din prezentul acord este anulat sau compromis, sau că realizarea unuia din obiectivele acordului este compromisă deoarece:

- a) o altă parte contractantă nu își îndeplinește obligațiile în termenii prezentului acord;
- b) o altă parte contractantă aplică o măsură contrară sau nu dispozițiilor din prezentul acord;
- c) există o altă situație,

partea contractantă va putea, pentru a ajunge la o reglementare satisfăcătoare a problemei, să facă reprezentări sau propuneri scrise celeilalte sau celorlalte părți contractante pentru care, conform părerii acesteia, ar fi în cauză. Orice parte contractantă astfel solicitată va examina cu interes reprezentările sau propunerile care i-au fost făcute”.

- 40 Alineatul (2) al aceluiași articol stabilește procedura care trebuie urmată „în cazul în care nu se ajunge la un aranjament satisfăcător într-o perioadă de timp rezonabilă între părțile contractante interesate, sau în cazul în care dificultatea în cauză ar fi una dintre cele prevăzute la alineatul (1) litera (c) a prezentului articol”.
- 41 Reclamanta înaintează o serie de afirmații bazate pe ideea că aceste dispoziții interzic orice comportament care anulează sau compromite un beneficiu care rezultă din acord sau unul din obiectivele acestuia. Reclamanta susține că, în speță, se aduce atingere unui beneficiu care rezultă din GATT pentru că practica taxelor diferențiate este contrară anumitor obligații care decurg din GATT [articolul XXIII

alineatul (1) litera (a)] sau pentru că aceasta aduce atingere încrederii legitime a Comunității [articolul XXIII alineatul (1) literele (b) și (c)].

- 42 În această privință este necesar să se constate că articolul XXIII din GATT nu conține nicio normă de fond specifică a cărei încălcare ar stabili existența unei practici comerciale ilicite. Această dispoziție are ca obiect doar stabilirea procedurii pe care o parte contractantă o poate urma, în cadrul GATT, atunci când un beneficiu care rezultă pentru aceasta din GATT este anulat sau compromis prin comportamentul altei părți, chiar și în cazul în care comportamentul în cauză nu este contrar dispozițiilor din GATT.
- 43 În consecință, acest motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, orice parte care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată. Cu toate acestea, în conformitate cu alineatul (3) punctul (1) din același articol, Curtea poate compensa cheltuielile în totalitate sau parțial dacă părțile cad în pretenții în privința unuia sau mai multor capete de cerere. Deoarece Comisia a căzut în pretenții, motivele sale îndreptate împotriva admisibilității acțiunii fiind respinse, fiecare parte este obligată să suporte propriile cheltuieli de judecată..

Pentru aceste motive,

CURTEA

hotărăște:

(1) Respinge acțiunea.

(2) Fiecare parte este obligată să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Due	Koopmans	Joliet	O'Higgins	Grévisse
	Mancini	Kakouris	Schockweiler	
Moitinho de Almeida		Rodríguez Iglesias		Diez de Velasco

Pronunțată în ședință publică la Luxembourg , 22 iunie 1989.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due